

PSIXOLINGVISTIKA: IJTIMOIIY – GUMANITAR TADQIQOTLAR YO‘NALISHINING DUNYO MIQIYOSIDA O‘RGANILISHI

Ra’no Abdujabborovna Buronova

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

r.buronova@dpi.uz

ANOTATSIYA

Maqolada psixolingvistikani turli soha vakillari tomonidan tadqiq qilingani va ilmiy ishlaridan iqtiboslar keltirib o‘tilgan. Bu iqtiboslar ichida tilshunos, adabiyotshunos, logoped, tibbiyot hodimlari, ruxshunos va ikkinchi tilni o‘qitish masalasida pedagoglarning ham borligi sohaning keng qamrovli va ko‘p tarmoqliligini ko‘rsatadi. Maqolada (Covid - 19) ning insonlarga psixolingvistik ta’siri, alsgeymer kasalligini davolashda psixolingvistikaning o‘rni va gapirishda nuqsoni bor bolalarni davolashda psixolingvistik tadqiq ishlari va ulardan iqtiboslar keltirib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: Psixolingvistika, ruhiy salomatlik, Korona virus, lison va nutq, semantika, kognitiv kontsepsiya, nutq transkripsiyasi.

KIRISH

Psixolingvistikaga doir tadqiqot ishlari XIX, XX asrlardayoq dunyo ilm –fan olamida turli tajriba va sinovlar bilan qarshi olingan soha sifatida rivojlanib o‘tib kelmoqda. Psixolingvistikalar o‘z tadqiqot ishlarini bir qator davlatlar va turli jamiyatlarda muomoli masalalarni, markazga inson va uning psixologik holatini qo‘ygan ishlarni olib chiqishdi. Bunday ishlardan maqsad esa, inson va uni qurshab turgan atrof – muhitdagi voqea hodisalarni ruh bilan idrok qilgan holda nutq bilan tushuntirish va muomolarga mana shu nutq orqali yeshim topishdan iborat edi.

Xususan, inson bosh miya faoliyati va nutq a’zolarining o‘zaro bog‘liqligi, his etish va ruhiy holatning nutq orqali bayon qilinishi kabi tajribalar yetarlicha amalga oshirildi.

Bugungi kunda esa, psixolingvistlar iqtisodiy faoliyatlarda (Tan – narx, iqtisodiy yuksalish va pastlashning insonlarga psixolingvistik ta’siri), reklamalar (Reklama matnlarining sotuv jarayoniga ta’siri), yo‘l tirbandliklari, multafilmlardagi hayvon va inson nutqidagi so‘zlarning bolalarga ta’siri kabi qator ilmiy izlanishlarni olib borishmoqda.

Keyingi davrda badiiy asar tarkibida psixologizm va psixologik tasvirlarning o‘rganilishi tobora kengayib bormoqda.

Xususan, Xanna Ivaniuk, Inna Melnyk, Tamara Proshkuratova “Maqolada tadqiqot maqsadiga muvofiq bo'lajak o'qituvchilarning til ongida "ruhiy salomatlik" tushunchasining psixolingvistik va qolib tahlili natijalari tasvirlangan.

Bu maqolada bo'lajak o'qituvchi va o'quvchilarning pedagogik aloqasida kerak bo'ladigan psixolingvistik metodlar aytib o'tilgan sinov tajriba o'tqazilib tahlil natijalari bayon qilingan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Psixolingvistikaning nazariy ma'lumotlari keyingi yillarda amaliy psixolingvistika uchun ham tayanch bo'lib kelmoqda. Xususan, keyingi yillarda markaziy nerv sistemasi va nutqiy kasalligi bor bemorlarda ham psixolingvistik tadqiqotlar olib borilmoqda. Altsgeymer demansi kognitiv funktsiyalardagi ko'plab buzilishlar sifatida tavsiflanadi va tilning buzilishi ushbu kasallikda kuzatilgan muammolardan biri. Ushbu muammolarni tahlil qilish uchun erta va kech boshlangan Altsgeymer kasalligi (AD) va yosh / ta'limga mos keladigan nazorat guruhi bo'lgan turkiyalik bemorlarning hikoya nutq transkripsiyalari o'rganishdi.

Olga Lozova, Olena Litvynenko ning ishlarida esa, eshitish va ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarga hikoya va qissalarni o'qitish, risoladagidek bo'lgan tengdosh do'stlarining hayotini hikoya qilib berish orqali psixolingvistik ta'sir o'tqazish va nutqini to'g'irlash borasida ilmiy ish olib borishgan.

Yuliya Makarets ning Maqolasida esa asosiy e'tibor til normasini inson nutq faoliyatining regulyatori sifatida o'rganishning psixolingvistik jihatiga qaratilgan. Vitalii Shymko ning tadqiqida butun dunyoning nazarida bo'lgan va barcha sohaga birdek ta'sir ko'rsatgan Korona virusning odamlarga ta'sirini psixolingvistik jihatdan tadqiq qilgan.

Larysa Kalmykova, Nataliya Xarchenko, Irina Volzhentseva, Heorhii Kalmykov, Inna Mysan larning tadqiqotida esa muloqot psixolingvistikasida ichki nutqni muommolarini yangilash masalasi, lison va nutq masalalari o'zaro taqqosanadi.

Natalya Myxalchuk, Natalya H Xalina Vaskivska, Svitlana Palamar, Lesia Poriadchenko larning ushbu tadqiqoti loyiha doirasida amalga oshirilgan bo'lib, bunda ingliz tilida so'zlashuvchi shahar aholisining nutqi dialoglar orqali solishtirilib, nutq tarkibida milliy qadiryatlar va ularga tegishli so'zlarning miqdori psixolingvistik tadqiq qilingan.

Olena Goroshko, Tatyana Polyakovaning maqolasida yangi axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining, ya'ni ijtimoiy tarmoqning internet texnologiyalarining o'quv muhitidagi til

ongiga ta'sirini o'rganish natijalari keltirilgan. Ushbu atama vebxizmatning asosiy funksional vazifasi tarmoq foydalanuvchilari o'rtasidagi o'zaro aloqani ta'minlashga qaratilgan bo'lsa, Global Internetni rivojlantirishning ma'lum bir kontseptsiyasini o'z ichiga oladi.

Eda Can, Gulmira Kuruog'lu ning ishlari til, psixologiya va tibbiyot bilan o'zaro bog'liq holda bo'lib, erta va ech boshlanga alsgeymer kasalliklarini yengishda yangi til o'rganish, psixolingvistik metodlardan foydalanish orqali kasallikka yechim topish haqida.

Barcha sohalar kabi psixolingvistika sohasi ham zamonaviy talablarga javob beradigan tadqiqot ishlarini talab qiladi. Aleksandr Kholod ilmiy ishida zamonaviy psixolingvistikaning ilmiy metodlari haqida ma'lumot beradi va bilim yetishmaydigan sohalariga kvant nazariyasining tasdiqlangan tajribalari bilan to'ldiradi va bu Ikki nazariy qarashlarni birlashtirib yuboradi.

Mazirka, Irina Olegovna "Og'zaki shaxs xususiyatlarining psixolingvistik asoslari va badiiy qahramonlar dunyosining lingvistik tasviri" nomli dissertatsiyasida badiiy asarning ta'siri va uning inson nutqidagi tajalliylanishi o'rganadi. Ishda inson bolalikdan qarilik chog'larigacha o'qigan asarlari nutqiga va hayotiga ta'sir etish haqida fikrlar yuritiladi. Asar qahramonlari lingvistik tahlil qilinadi. Davr, makro va mikrosotsiatsiyaning shaxsiy kontseptual sohaning yetakchi tarkibiy qismi sifatida xarakteristik urg'u tushunchasining rivojlanishiga ta'siri va badiiy asar qahramoni dunyosining lingvistik tasviri. Kasbning kognitiv – kontseptsiyasidagi o'zgarishlar tufayli badiiy asar qahramoni dunyosining shaxsiy tuzilmalari va lingvistik tasviri tushunchalaridagi o'zgarishlarini o'rgangan.

Har bir shaxsning tili orqali uning dunyoqarashini o'rganish zamonaviy psixalogiyaning vazifasidir. Atrofdagi dunyo prizmasi orqali aks ettirilgan individual ma'nolar tizimini qurish, boshqa shaxslar - sub'yektlar - ma'naviy madaniyat tashuvchilarni idrok etish, bizga shaxsni dunyoning ma'lum bir tasvirining tashuvchisi sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi. lingvistik shaxs sifatida individual ma'no va ma'nolarning mazmuni kabi qarashlarni o'z ilmiy ishida Rossiyalik olim Kabanovskaya, Elena Yurievna o'rganib chiqgan.

Til insonning ajralmas qismidir. Inson muloqotga kirishar ekan uning nutqidan qaysi millat vakili ekanligini bilib olamiz. Xususan, rossiyalik olim Grekova, Viktoriya Evgenievna o'zining "Tildagi his-tuyg'ularning belgilanishi: milliy va madaniy jihat" nomli dissertatsiyasida inson his – tuyg'ularini o'rganishda bir qator fanlarni sanab o'tar ekan markazga lingvistik tahlilni qo'yadi. Rus adabiyotining bir necha tillarga tarjimalari solishtirgan holda o'z fikrlarini bayon qiladi.

Bugungi kunda eng ko'p psixolingvistik tadqiqqlar matn lingvistikasi bilan bog'liq bo'lib, markazga badiiy asar matni va psixologik tadqiq usullari qo'yiladi.

Tilshunoslik tadqiqotining antropotsentrik yo'nalishi ilmiy qiziqishda nutq faoliyati va badiiy matnni o'rganishning kognitiv va psixologik jihatlarida amalga oshiriladi. Bunday tadqiqotning yo'nalishlaridan biri bu "matnning tashkil etuvchi markazi sifatida muallif ongini og'zaki ifodalash usullari" ni o'rganishdir. Galkina, Tatyana Gennadievna o'zining "Badiiy matnda muallif ongining tasvirlarini o'rganish metodologiyasining psixolingvistik asoslanishi: (V.V. Nabokov) asari asosida" nomli ilmiy ishida ong obrazini mana shu qarashlar asosida tahlil qilgan.

Reklamalar hayotimizning ajralmas qismiga aylanib ulgurdi. Kundalik hayotimizda turli joylarda, turli xil reklamalarni ko'ramiz va bu inson ongiga ma'lum darajada o'z ta'sirini ko'rsatadi. Maxnin, Pavel Nikolaevichning Reklama matnlari ta'sirining psixolingvistik jihatlari nomli dissertatsiyasida reklama aloqasida nutq ta'sirini o'rganish va modellashirishga psixolingvistik yondashuv taqdim etilgan, kreolizatsiyalangan matnlarni o'rganish va tasniflashning mavjud yondashuvlari ko'rib chiqiladi, MCRT ni aniqlash sabablari keltirilgan va ushbu turdagi kreolizatsiyaning bir xil bo'lmagan tarkibiy qismlari o'rtasidagi o'zaro ta'sir mexanizmlari ko'rib chiqilgan.

Byzova, Yuliya Elgudjievna o'zining ilmiy ishida psixolingvistikaning ikkinchi tilni o'rganishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi.

"Shuni ta'kidlash kerakki, hozirgi kunda chet tilini o'qitishda psixologiya va psixolingvistika ma'lumotlaridan to'liq foydalanilmayapti. Natijada, talabalar tilida ko'pincha tasviriylik yo'q, bu ma'lumot almashishda suhbatdoshga nutqining ta'sir darajasini pasaytiradi. Ma'lumki, shaxsning nutqi uning madaniy saviyasi, ichki dunyosi haqida guvohlik beradi, aqliy faolligi va xulq-atvori esa faqat shaxsning xulq-atvori va faoliyati sifatida to'g'ri yoritilishi mumkin. "Har qanday vaqtda bir shaxsning faoliyati va xatti-harakati uning voqelikning turli tomonlariga munosabati bilan belgilanadi. Psixik funksiyalarni o'rganish insonning voqelik bilan o'zaro ta'siri orqali bilvosita sodir bo'lishi kerakligini hisobga olish kerak bo'ladi" mavzuning asosiy g'oyasi psixolingvistikani fan sifatida boshqa soha vakillariga o'rgatish, ikkinchi tilni o'rganuvchilarga qo'llanma yaratish.

"Til ongining hodisasi sifatida so'zning psixologik real ma'nosi" nomli ilmiy ishida til va ong o'rtasidagi munosabatlarni solishtirgan. Dissertatsiyada lisoniy ong hodisasi sifatida so'zning psixologik real ma'nosi mavjudligi muammosini asoslab beradi, psixologik real ma'noni eksperimental aniqlash usulini taklif qiladi, psixologik real semantik mazmunini tavsiflaydi. rus tili ongidagi ijtimoiy-psixologik lug'at, lingvistik ongidagi

ijtimoiy-psixologik lug'atning yosh va gender xususiyatlarini aniqlaydi, ishlab chiqilgan metodologiyadan odamlarning turli guruhlarida ongida so'zlarning ma'nolarini shakllantirish darajasini aniqlash imkoniyatini beradi. ko'rsatiladi.

Mochalova, Larisa Nikolaevna "Nutqni rivojlanmagan maktab o'quvchilarida standartlashtirilgan texnikadan foydalangan holda matn tahlilini rivojlantirish diagnostikasi" nomli ilmiy ishida maxsus va milliy maktablardagi muommalarni olib chiqadi. "zamonaviy maktabning fanga asoslangan ehtiyoji o'rtasida qarama-qarshilik mavjud; nutqi normal va zaiflashgan maktab o'quvchilarida matn tahlil qilish ko'nikmalarini monitoring qilish va ob'ektiv baholashni texnologik qo'llab-quvvatlash va bu masalani nazariy jihatdan yetarli darajada rivojlantirish kerak. Maktab ta'limini qayta tashkil etishning hozirgi bosqichida ushbu muammoni hal qilish juda dolzarbdir" qo'shimcha fan sifatida esa psixolingvistikaning metodlarini va amaliy ahamiyatlarini sinov tariqasida ko'rsatib bergan.

Elgina, Svetlana Vladimirovna ning ilmiy ishi sinov – tajriba asosida shakllantirilib, nazariy tahlil usullaridan foydalanildi; anketa, test, assotsiatsiya tajribasi, faoliyat mahsulotlarini tahlil qilish usuli, statistik usullar orqali Nutq faoliyatida shaxsning intellektual xususiyatlarining namoyon bo'lishini o'rgangan.

H.Davlatovning ilmiy maqolasida psixolingvistik metodlar sanab o'tilgan.

Valeriy Belyanen psixolingvistik diagnostika asoslarini o'rgangan. Olim "hissiy va semantik dominantga asoslangan badiiy matnlarning psixolingvistik tipologiyasini" matniy tahlil orqali o'rganadi va matniy tahlil uchun psixolingvistik metodlarni sanab o'tgan.

Sternin I.A., Rudakova A.B "So'zning psixolingvistik ma'nosi va tavsifi" nomli monografiya mualliflari hisoblanadi. Monografiyada psixolingvistikanning asosiy tasnifini so'zning moddiy va ma'no qobig'i orqali sema, semantik maydon, leksima atamaları bilan tushuntiradi.

Pishalnikova V.A. ning Psixolingvistikaning tarixi va nazaryasi kitobida psixolingvistikaning kelib chiqish tarixi va metodlari haqida aytib o'tadi.

Psixolingvistika sohasi keyingi yillarda O'zbekistonda ham rivojlanib, tadqiqot ishlari kengayib bormoqda.

O'zbek psixolingvistlaridan Sayibova Zuxra Yunusovna Psixolingvistika fan sifatida va uning etimologiyasi maqolasida "Psixolingvistika tilning grammatik konstruksiyalarini yaratish uchun zarur bo'lgan kognitiv qobiliyatlar va jarayonlar bilan shug'ullanadi" deya ta'kidlaydi.

Xaydarova Saida ruhiy holatning nutqqa psixolingvistik ta'sirini o'rgangan. Kuzatish va empirik metodlardan samarali foydalangan.

Eshanayeva Gulnoza “Nutq yaratilishi jarayonining psixolingvistik xususiyatlari Odil Yoqubov asarlari asosida” Nutq yaratilishi nazariyalarini umumlashtirgan holda, ularni motiv<botiniy semantik bosqich > zohiriy semantik bosqich >botiniy sintaktik bosqich >zohiriy > sintaktik bosqich > botiniy morfologik bosqich > zohiriy morfologik bosqich > botiniy fonologik bosqich va fonetik bosqich kabi turlarga bo‘lib o‘rgangan.

Shakarova Dilrabo Rustamovna matniy tahlil orqali psixolingvistik tahlil jarayonlarini tahlil qilgan. Qiyosiy – solishtirma metod orqali Erkin A’zamning “Anoyining jaydari olmasi” qissasini personjlar harakteri orqali tadqiq qilgan.

Yekaterina Turakulovna Shirinova Psixolingvistika, tilshunoslik va pedagogika sohalarining metodlarini birlashtirgan holatda tadqiqot ishlarini amalga oshirgan.

Barbara Xemfort “ Psixolingvistika va ta’lim” maqolasida “psixolingvistika – bu psixolog va tilshunoslarning til bilimlarini tovushdan ma’nogacha ifodalash, bu bilimlarni nutq ishlab chiqarish va tushunishda qayta ishlash, shuningdek, uni o’zlashtirish masalalarini yoritishga harakat qiladigan fanlararo faoliyati” deya ta’kidlaydi. Maqolada sohaning ta’limga kiritilishidagi amaliy ahamiyatlari sanab o‘tilgan va tushuntirish obyekti sifatida tilshunoslik, fonetikani asos qilib olgan.

Ingliz tilshunoslik maktabi vakillaridan biri Gregori L. Merfining “Nutqni tushunishning psixolingvistikasi” maqolasida Xomiskiyning sintaksisga oid nazaryalari bilan nutqiy obyektni, inson psixologiyasini o‘rganish mumkin degan nazaryani ilgari surgan.

XULOSA

Jahon miqiyosidagi tajribalardan nafaqat tilshunoslar balki, pedagoglar ikkinchi tilni o‘qitish masalasida xorijiy til o‘qituvchilari ham foydalanib kelmoqda.

Ushbu sohani o‘rganish orqali nafaqat matn tahlili, gapirishda nuqsoni bor bolalar nutqini rivojlantirish, (Logopedlar), psixologlar esa, (Inson ruhiyatini davolashda), shifokorlar (alesgeymer kasalligini davolashda) maktabgacha ta’lim muassasi tarbiyalanuvchilari bolalar bilan ishlashda, tarbiyachi pedagoglarga qo‘llanma va ko‘nikma yaratish, kichik, o‘rta va yuqori sinf o‘quvchilari bilan ishlashda pedagoglarga bolalarning individual o‘ziga xoslikni o‘rganishga yordam berish va maktab o‘quvchilariga so‘zning qudrati va ta’sir kuchini tushuntira olish imkoniyati yaratiladi.

Bundan tashqari bugungi kunda ijtimoiy hayotimizda tez – tez uchrab turuvchi ijtimoiy hodisa va jarayonlar (Reklamalar, yo‘l tirbandliklari, yo‘qolib boryotgan milliy qadryatlar, sud

jarayonlari (guvohlar , jabrlanuvchi va ayblanuvchi nutqi) tahlil qilinishi sohaning keng qamrovli va kerakli ekanligini ko‘rsatib beradi.

REFERENCES

1. Xanna Ivaniuk, Inna Melnik, Tamara Proshkuratova. “Psychosemantics of the language consciousness of students of pedagogical Specialties” *Psycholinguistics journal*. Vol. 31 No (1) 2022. Pg 44-62
2. Eda Can, Gulmira Kuruog'lu “A Linguistic Profile of Narrative Speech in Early and Late-Onset Alzheimer’s Disease” “*Psycholinguistics journal*”. Vol.30. No (2) 2021. Pg 28-58
3. Olga Lozova, Olena Litvynenko “Semantic Indicators of Personal Orientation in the Narratives of Adolescents with Deprivation of Verbal Development”. “*Psycholinguistics journal*”.Vol 30.No (1).2021. Pg 114-138
4. Yuliya Makarets “Psycholinguistic Nature of the Language Norm and its Place among the Factors of Speech Activity”. “*Psycholinguistics*” journal.Vol 29.No (1). 2021. Pp 151–172.
5. Vitalii Shymko “Discourseology of Linguistic Consciousness: Neural Network Modeling of Some Structural and Semantic Relationships”. *Psycholinguistics journal*. Vol 29 No (1). 2021.Pg 193-207
6. Larysa Kalmykova, Nataliya Xarchenko, Irina Volzhentseva, Heorhii Kalmykov, Inna Mysan “Actualization of the Internal Speech Problems in Psycholinguistics of Communication: The Results of a Systematic Review and Meta-Analysis”. *Psycholinguistics journal*. Vol. 28. No (1).Pg 83-148.
7. Natalya Myxalchuk, Natalya H Xalina Vaskivska, Svitlana Palamar, Lesia Poriadchenko: *Psycholinguistic Aspects of Formation of Culture of Dialogical Communication*. *Psycholinguistics journal*.Vol 26. No (2).2019. Pg11-26
8. Olena Goroshko, Tatyana Polyakova “Education 2.0: Psycholinguistic Analysis” *Psycholinguistics journal*.Vol. 26 No (2). 2019.Pg. 27- 45.
9. Eda Can, Gulmira Kuruog'lu “Language Changes in Late-Onset Alzheimer’s Disease”. “*Psycholinguistics journal*”. Vol 25. No (2).2019. Pg 50-68
10. Aleksandr Kholod “The Problems of Psycholinguistic Research Methodology and Quantum Approach”. *Psycholinguistics journal*. Vol. 25. No (2). 2019. Pg 338–370
11. Mazirka, Irina Olegovna “ Психолингвистические основы вербальной характеристики личности и языковой картины мира героев художественной литературы” диссертации и автореферата. по ВАК РФ 10.02.19

12. Maxnin, Pavel Nikolaevich. “Psycholinguistic aspects of the impact of advertising texts” topic of the dissertation and abstract on the Higher Attestation Commission of the Russian Federation 02.10.19, candidate of philological sciences Makhnin, Pavel Nikolaevich
13. Byzova, Yuliya Elgudjievna “ Semantic field of personality's attention”. topic of the dissertation and abstract on the Higher Attestation Commission of the Russian Federation 02.10.19, candidate of philological sciences Byzova, Yulia Elgudzhievna
14. Mochalova, Larisa Nikolaevna “Diagnostics of the development of text analysis in schoolchildren with speech underdevelopment using a standardized technique” topic of the dissertation and abstract on the Higher Attestation Commission of the Russian Federation 13.00.03, candidate of pedagogical sciences Mochalova, Larisa Nikolaevna
15. Elgina, Svetlana Vladimirovna «Manifestations of intellectual characteristics of a person in speech activity”. topic of the dissertation and abstract on the Higher Attestation Commission of the Russian Federation 19.00.01, candidate of psychological sciences Elgina, Svetlana Vladimirovna. Pg.220
16. H.Davlatova “O‘zbek bolalarining xorijiy til o‘rganishida psixolingvistikaning o‘rni”. “SCIENTIFIC JOURNAL” 2021-yil, 6-son . sahifa (130). Gumanitar fanlar seriyasi.
- 17.Valeriy Belyanen “Psixolingvistika asoslari diagnostikasi”Moskva. Adabiyotdagi dunyo modellari//2000.Pg 448
18. Sternin I.A., Rudakova A. B “So‘zning psixolingvistik ma’nosi va tavsifi”. Moskva. “Lambert” Journal. 2011. Pg 192
19. Pishalnikova V.A “Psixolingvistikaning tarixi va nazariyasi” Rossiya fanlar akademiyasi fan va oliy ta’lim vazirligi RF ijtimoiy fanlar ilmiy axborot resursi” 2022. Pg
20. Sayibova Zuxra Yunusovna “Psixolingvistika fan sifatida va uning etimologiyasi” , “Barqarorlik va yetakchi tadqiqotlar onlayn ilmiy – amaliy jurnali”. Vol. 3 No. 9. 2023-09-05.Pg 55-58
21. Xaydarova Saida “Ruhii holatning nutqiy faoliyatga ta’sirini psixolingvistik aspektda o‘rganish”. “Pedagog respublika ilmiy jurnali”. 5–Son /2023-Yil/ 15 – Yanvar
22. Eshanayeva Gulnoza “Nutq yaratilish jarayonining psixolingvistik xususiyatlari(Odil Yoqubov asarlari “World of Science”.journal April,Volume-6, Issue-4.

23. Shakarova Dilrabo Rustamovna “Psixolingvistika: Erkin A’zamning “Anoyining jaydari olmasi” hikoyasining psixolingvistik tahlil masalalari” 14 – son 20.12.2022
24. Yekaterina Turakulovna Shirinova “Bolalar nutqini o‘stirishda psixolingvistika”
25. Barbara Xemfort “Psycholinguistics and Learning” “Encyclopedia of the sciences”.Germaniya o‘rganish fanlar akadimeyasi
26. Gregori L. Merfi. “The Psycholinguistics of Discourse Comprehension” Discourse Ability and Brain damage” Germaniya.2023.Pg 48-49.

